

**BANK SPÓŁDZIELCZY
W ZALESZANACH**

Grupa BPS

*Załącznik do Uchwały nr 16/67/Z/2023
Zarządu Banku Spółdzielczego
w Zaleszanych z dnia 28.12.2023 r.*

*oraz do Uchwały nr 16/10/RN/2023
Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego
w Zaleszanych z dnia 28.12.2023 r.*

Opis Systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Zaleszanych

Postanowienia ogólne i cele systemu kontroli wewnętrznej

1. Zgodnie z Rekomendacją H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącą systemu kontroli wewnętrznej w bankach rek. nr 1.11, Bank Spółdzielczy w Zaleszanych publikuje (w tym na stronie internetowej) informacje zawierające opis systemu kontroli wewnętrznej.
2. System kontroli wewnętrznej jest to zbiór zasad, procedur, mechanizmów i czynności kontrolnych, który jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka oraz skali działalności Banku, w sposób trwały i spójny wkomponowany w funkcjonowanie Banku jako całości oraz stanowi podstawę bezpiecznego i stabilnego prowadzenia działalności.
3. Podstawą funkcjonowania Systemu kontroli wewnętrznej w Banku są:
 - a) Ustawa z dnia 29 sierpnia Prawo bankowe;
 - b) Ustawa z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających;
 - c) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;
 - d) Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach;
 - e) Regulacje wewnętrzne Banku m. in.:
 - „Regulamin kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Zaleszanych”;
 - „Regulamin funkcjonowania komórki ds. zgodności w Banku Spółdzielczym w Zaleszanych”;
 - „Polityka zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Zaleszanych”.
4. Celem podstawowym (ogólnym) systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:
 - a) skuteczności i efektywności działania Banku,
 - b) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
 - c) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
 - d) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Rola Zarządu, Rady Nadzorczej oraz Komitetu Audytu w systemie kontroli wewnętrznej Banku

1. Zadania Zarządu Banku:

- 1) Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych i stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, w ramach którego wyodrębnia się:
 - a) funkcję kontroli,
 - b) Komórkę ds. zgodności,
 - c) Komórkę audytu wewnętrznego.
- 2) Zarząd Banku zapewnia niezależność Komórcy ds. zgodności oraz zapewnia środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracownika na tym stanowisku.
- 3) Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z komórką ds. zgodności oraz Spółdzielnią Systemu Ochrony Zrzeszenia w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom realizującym te funkcje niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
- 4) Zarząd Banku odpowiada za adekwatność i skuteczność mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku oraz ustanawia zakres i kryteria niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmujących weryfikację bieżącą i testowanie.
- 5) Zarząd Banku zapewnia funkcjonowanie matrycy funkcji kontroli oraz przypisywanie zadań związanych z zapewnieniem jej funkcjonowania.
- 6) W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
- 7) W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
 - a) odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
 - b) odpowiada za opracowanie Polityki Zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej Banku lub Komitetowi Audytu, raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności.
- 8) Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą Banku o sposobie wypełniania swoich zadań, ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej,
 - b) skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym podjętych środków naprawczych i dyscyplinujących,

- c) zapewniania niezależności komórce ds. zgodności,
- d) zapewniania odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz koniecznych środków finansowych do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracownika komórki do spraw zgodności.

2. **Zadania Rady Nadzorczej:**

- 1) Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku.
- 2) Rada Nadzorcza dokonuje co najmniej raz w roku, na podstawie opinii Komitetu Audytu, oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki ds. zgodności oraz oceny stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank, w ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych.
- 3) Rada Nadzorcza nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd, dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 4) Rada Nadzorcza zatwierdza Politykę zgodności Banku.
- 5) Co najmniej raz w roku, Rada Nadzorcza dokonuje oceny efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

3. **Zadania Komitetu Audytu:**

- 1) Komitet Audytu monitoruje:
 - a) proces sprawozdawczości finansowej,
 - b) skuteczność systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej;
 - c) wykonywanie czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania.
- 2) Komitet Audytu przedstawia Radzie Nadzorczej swoje stanowisko lub rekomendacje, pozwalające Radzie Nadzorczej na podjęcie decyzji w obszarze sprawozdawczości finansowej i zarządzania ryzykiem, w tym systemu kontroli wewnętrznej.

Organizacja systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o trzy linie obrony

1. **System kontroli wewnętrznej w Banku zorganizowany jest na trzech, niezależnych poziomach (trzy linie obrony):**

- 1) Na **I poziom (pierwsza linia obrony)** składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku. Kontrola na tym poziomie ma charakter ciągły i kompleksowy. Na tym poziomie, pracownicy jednostek/komórek organizacyjnych Banku w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikowanie ryzyka, projektowanie i wdrażanie mechanizmów kontrolnych oraz odpowiadają za niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii;
- 2) Na **II poziom (druga linia obrony)** składa się:
 - zarządzanie ryzykiem realizowane przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem, o którym mowa w pkt 1),

- działalność Komórki ds. zgodności oraz Komórki ds. kontroli wewnętrznej,
- 3) Na **III poziom (trzecia linia obrony)** składała się działalność audytu wewnętrznego realizowanego przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS na zasadach określonych w umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia.

2. Na system kontroli wewnętrznej w Banku składa się:

1) Funkcja kontroli

- a) Funkcja kontroli realizowana jest przez wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku w zakresie stosowania mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku;
- b) Funkcja kontroli realizowana jest na pierwszym i drugim poziomie zarządzania (I i II linia obrony). Ma podstawowe znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa Banku, uzyskiwania wymaganej jakości i poprawności wykonywanych czynności, zapobieganiu i eliminacji nieprawidłowości i nadużyć oraz minimalizowania ryzyka.
- c) Realizacja zadań funkcji kontroli polega na:
 - stosowaniu mechanizmów kontrolnych w toku realizacji procesów istotnych funkcjonujących w Banku, które obejmuje weryfikację bieżącą poziomą i pionową oraz testowanie poziome i pionowe;
 - niezależnym monitorowaniu przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez wyodrębnienie linii obrony;
 - raportowaniu w ramach funkcji kontroli tj. sprawozdawaniu wyników działania funkcji kontroli (np. realizacja planów) oraz przedstawianiu wyników monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych do Zarządu Banku, Rady Nadzorczej oraz Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia.

2) Komórka ds. zgodności – umiejscowiona jest na II poziomie zarządzania (w ramach drugiej linii obrony).

- a) Usytuowanie organizacyjne komórki ds. zgodności w strukturze organizacyjnej gwarantuje niezależność Komórki ds. zgodności poprzez:
 - bezpośrednią podległość Prezesowi Zarządu Banku,
 - możliwość bezpośredniego i jednoczesnego komunikowania się z Zarządem i Radą Nadzorczą Banku,
 - uczestnictwo w posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej,
 - szczególny tryb powoływania i odwoływania za zgodą Rady Nadzorczej,
 - szczególny tryb kontroli poziomu wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w Komórce ds. zgodności,
 - ochronę przed rozwiązaniem stosunku pracy lub przesunięciem - po uprzednim wysłuchaniu pracownika tej Komórki przez Radę Nadzorczą,
 - informowanie przez Bank Komisji Nadzoru Finansowego w przypadku zmiany na stanowisku zgodności wraz ze wskazaniem przyczyn,
 - zatwierdzenie przez Zarząd i Radę Nadzorczą „Regulaminu funkcjonowania Komórki ds. zgodności w Banku”.
- b) Zadania Komórki ds. zgodności:
 - identyfikacja, ocena, kontrola, monitorowanie ryzyka braku zgodności w działalności Banku oraz raportowanie o ryzyku braku zgodności;
 - przeprowadzanie niezależnego monitorowania w zakresie zapewniania zgodności i przestrzegania mechanizmów kontrolnych, zapobiegających

realizację celów systemu kontroli wewnętrznej oraz raportowanie wyników niezależnego monitorowania.

- 3) **Audyt wewnętrzny** – umiejscowiony na III poziomie zarządzania, którego zadaniem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.
3. Pracownicy komórek Banku na pierwszym i drugim poziomie, w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie poprzez monitorowanie pionowe i monitorowanie poziome monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej dokonywanej przez Radę Nadzorczą

1. Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku obejmuje ocenę adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, zapewnienia zgodności oraz niezależną ocenę dokonaną przez audyt wewnętrzny realizowany na mocy postanowień Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
2. Przedmiotowa ocena dokonywana jest przez Radę Nadzorczą, m.in. na podstawie:
 - a) informacji Zarządu Banku o realizacji zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej,
 - b) ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta,
 - c) wyników audytu zrealizowanych przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS,
 - d) raportów przedstawianych przez komórkę ds. zgodności,
 - e) wyników oceny rocznej Badania i Oceny Nadzorczej (BION) oraz inspekcji dokonywanej przez KNF,
 - f) stopnia realizacji celów strategicznych Banku,
 - g) osiągnięcia założeń finansowych na dany rok, w tym wskaźników określonych w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia,
 - h) raportów z przeprowadzenia niezależnego monitorowania i testowania w ramach funkcji kontroli.
 - i) ocen i opinii dokonywanych przez uprawnione podmioty zewnętrzne, istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.
3. Z uwagi na fakt, że Bank jest uczestnikiem Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia, III linia obrony (tj. audyt wewnętrzny) realizowana jest przez Spółdzielnię. W związku z tym, ocena adekwatności i skuteczności III linii obrony jest dokonywana przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.

Schemat struktury Systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Zaleszanach

